

ParKkids

In dit magazine:

- Wat is parkinson?
- Doe-dingen
- De verhalen van Madelon en Nees
- Interessante weetjes

Nees: "Papa is gewoon mijn papa."

Alles wat je wilt
weten over parkinson
voor kids van 8-13 jaar

Madelon: "Haal eruit wat je eruit kan halen."

Colofon

Tekst

Madelon Duijf
Mariska Boshoven, ParkinsonNet

Redactie

Sanne Bouwman, ParkinsonNet

Hoofdredactie

Mariska Boshoven, ParkinsonNet

Tekening brein/cover

Madelon Duijf

Fotografie Roy en Madelon

Robert van Sluis, www.eyefordetail.nl
Omslag, pagina 3, 18-20

Ontwerp, illustraties en realisatie

Ivo van Sluis, www.ivovansluis.nl

Oplage

500

Dit magazine is een initiatief van het Radboudumc Expertisecentrum Parkinson en Bewegingsstoornissen, de Parkinson Vereniging en ParkinsonNet.

Radboudumc

Expertisecentrum voor Parkinson & Bewegingsstoornissen

www.radboudumc.nl

PARKINSONISME
VERENIGING

www.parkinson-vereniging.nl

ParkinsonNet

www.parkinsonnet.nl

Samen sta je veel sterker

Voor de Parkinson Vereniging en ParkinsonNet staat de mens met parkinson voorop.

De Parkinson Vereniging komt op voor mensen met de ziekte van Parkinson of een parkinsonisme. Zij geeft betrouwbare informatie en cursussen over leven met parkinson en helpt mensen elkaar te ontmoeten. En wordt er onderzoek gedaan? Ook dan is zij de stem van mensen met parkinson. Als je parkinson hebt, kan je het belangrijke werk van de Parkinson Vereniging steunen door lid te worden.

ParkinsonNet is een organisatie waar zorgverleners die voor mensen met de ziekte van Parkinson zorgen, zich bij aan kunnen sluiten. Samen vormen de zorgverleners een netwerk. ParkinsonNet leidt deze mensen op, zodat zij de beste zorg aan mensen met parkinson of parkinsonisme kunnen geven. Goede en gespecialiseerde zorg is namelijk onmisbaar, bij een ingewikkelde ziekte als parkinson.

De Parkinson Vereniging en ParkinsonNet werken samen. Zo brengen zij de stem van de mensen met parkinson(isme) en de zorg voor deze mensen samen. Want samen sta je veel sterker. Samen doen we er alles aan om mensen met parkinson, en die mensen die in hun leven betrokken zijn, te helpen.

Voor dit magazine werkten ze ook nog eens samen met het Radboudumc, waar het Expertisecentrum voor Parkinson en Bewegingsstoornissen zit én waar een speciaal centrum voor jonge mensen met de ziekte van Parkinson is opgericht. Om ook (jongere) kinderen van mensen met parkinson te helpen en goede informatie te geven, is er nu voor jou dit mooie magazine!

Toen ik voor school een werkstuk moest maken, was het kiezen van een onderwerp niet moeilijk. Ik had een half jaar daarvoor gehoord dat mijn vader de ziekte van Parkinson had.

Ik kreeg toen een stripboek over parkinson, maar de tekeningen en tekst waren voor mij te druk en te moeilijk. Daarom wilde ik zelf op onderzoek uitgaan om de ziekte beter te begrijpen. Door het maken van het werkstuk ben ik de ziekte zeker meer gaan begrijpen. De dokter van mijn vader hoorde over mijn werkstuk en vroeg of ik wilde meewerken aan een magazine voor andere kinderen. Ik was meteen enthousiast en hoop dat andere kinderen er iets aan hebben.

Ik wil iedereen succes wensen met het verwerken van het nieuws dat jullie hebben gekregen. Denk eraan dat het soms moeilijk kan zijn, maar dat er nog genoeg leuke momenten komen!

Liefs Madelon, 13 jaar

Even voorstellen...

Ik ben Madelon en mij kom je regelmatig tegen dit magazine ;-)

ParkKids

Inhoud

Wist je dat?	5
De ziekte van Parkinson	6
Klachten en symptomen	8
De hersenen, hoe werken ze?	10
Behandeling van parkinson	12
Drie vragen aan dokter Bart Post	14
Hoe weet je of je parkinson hebt?	16
“Haal eruit wat je eruit kan halen”	18
Blog Nees	21
Doe-dingen	22

Dit kun je hier lezen, zien en zelfs doen!

Wist je dat?

Er is heel veel te vertellen over de ziekte van Parkinson. We hebben een aantal weetjes voor jou verzameld.

- Parkinson krijg je of je krijgt het niet. Je kunt zelf niets doen om het te voorkomen.
- De ziekte van Parkinson is niet besmettelijk, het is geen ziekte zoals griep of een verkoudheid.
- Er zijn iets meer mannen dan vrouwen die de ziekte krijgen.
- Sporten kan helpen bij de ziekte van Parkinson. Mensen met parkinson die drie keer in de week sporten – waarbij ze moeten zweten en hun hartslag omhoog gaat – hebben minder last van bewegingsklachten.
- Iedereen in de hele wereld heeft een kans van één procent om rond zijn/haar 65e jaar parkinson te krijgen.
- Bij stress en negatieve emoties, zoals boosheid of verdriet, kunnen de verschijnselen van de ziekte van Parkinson erger worden. Ben je blij of gelukkig, dan kunnen de klachten minder erg zijn.
- Er bestaat een rood-witte tulp met de naam ‘dokter James Parkinson’. Deze tulp is in 1980 bedacht door een Nederlandse kweker die zelf de ziekte heeft. Sinds 11 april 2005 is de tulp het symbool voor de ziekte van Parkinson.

De rood-witte James Parkinson-tulp staat symbool voor de ziekte van Parkinson.

De ziekte van Parkinson

De ziekte van Parkinson is een ziekte van de hersenen. In de hersenen worden verschillende stofjes aangemaakt die ervoor zorgen dat je kunt bewegen. Eén van die stofjes is dopamine. Speciale cellen maken dit stofje aan. Dopamine zorgt ervoor dat informatie vanuit de hersenen goed wordt doorgegeven naar andere delen van het lichaam, zoals de spieren. Hierdoor beweeg je makkelijk en soepel.

Wanneer je de ziekte van Parkinson hebt, raken de speciale cellen die dopamine maken beschadigd. Hierdoor gaan ze minder dopamine aanmaken en komt informatie uit de hersenen dus niet meer goed aan bij de spieren. En daardoor krijg je klachten die bij de ziekte horen.

Dit is James Parkinson, de ontdekker van deze ziekte. Hij leefde van 11 april 1755 tot 21 December 1824.

Parkinson

wist je dat... ?

De ziekte van Parkinson is vernoemd naar de Engelse dokter James Parkinson. Hij schreef in 1817 een artikel over een ziekte waarbij mensen onder meer trillen en anders lopen dan normaal. James Parkinson bedacht dat de ziekte zou kunnen ontstaan in een deel van de hersenen. Pas veel later, in de jaren 50 wisten de artsen zeker dat de hersenen anders gaan werken bij mensen met de ziekte van Parkinson.

De ziekte van Parkinson is een chronische ziekte. Dat betekent: als je het hebt, gaat het nooit meer over. Mensen die parkinson krijgen zijn meestal tussen de 60 en 70 jaar oud, maar ook jongere mensen krijgen het. De ziekte wordt langzaam steeds erger. Dat komt doordat er steeds meer hersencellen die dopamine aanmaken afsterven. Je gaat niet dood aan de ziekte van Parkinson.

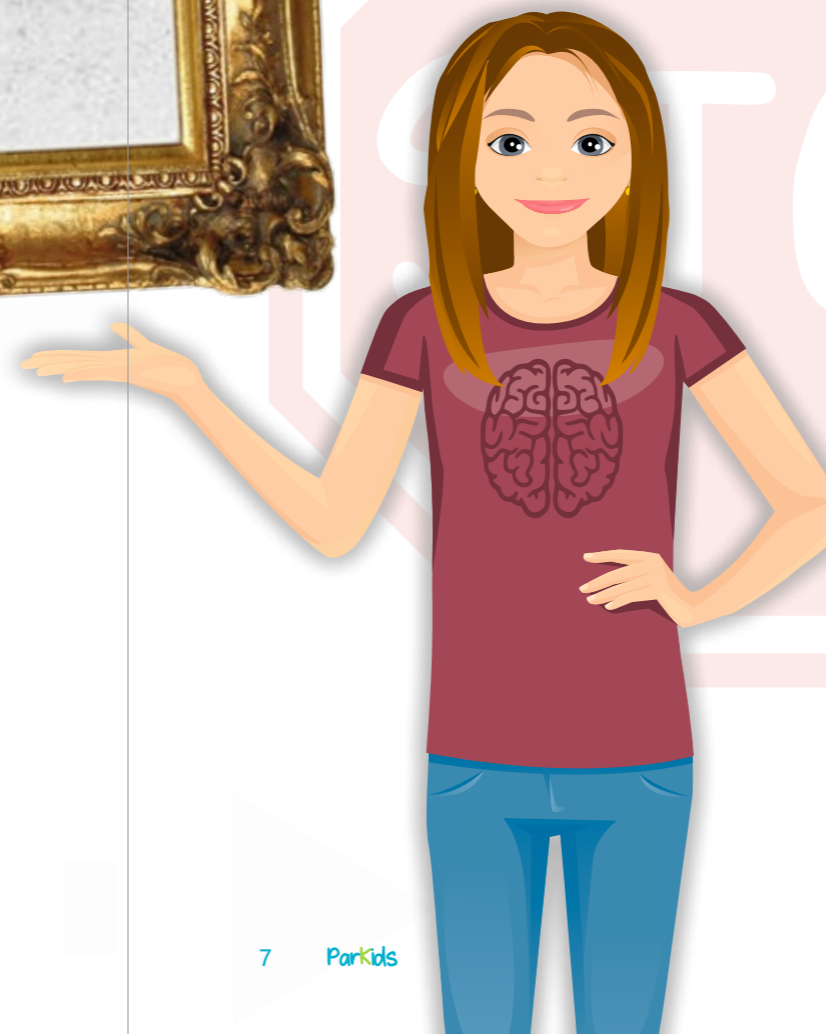
Wat zijn parkinsonismen?

Parkinsonismen zijn ziekten die lijken op de ziekte van Parkinson, maar die toch anders zijn.

Er zijn vier soorten parkinsonismen. Grote verschillen tussen parkinsonismen en de ziekte van Parkinson zijn:

- Bij parkinsonismen werkt ook een ander deel van de hersenen niet goed meer.
- De medicijnen die wel werken bij parkinson werken minder goed bij mensen met een parkinsonisme.
- Mensen met een parkinsonisme krijgen veel sneller klachten dan mensen die parkinson hebben.

Hierna lees je alleen over de ziekte van Parkinson.

Klachten en symptomen

Hoe ontdek je dat iemand de ziekte van Parkinson heeft? Dat is niet makkelijk. In het begin krijgen mensen vaak last van dingen die ook bij andere ziektes kunnen horen, zoals snel moe zijn, spierpijn hebben of tintelingen hebben in de armen en benen. Daardoor denken mensen niet meteen aan een ziekte als parkinson. Wat het nog moeilijker maakt: niet iedereen met parkinson heeft dezelfde klachten én op sommige momenten gaat het beter dan op andere.

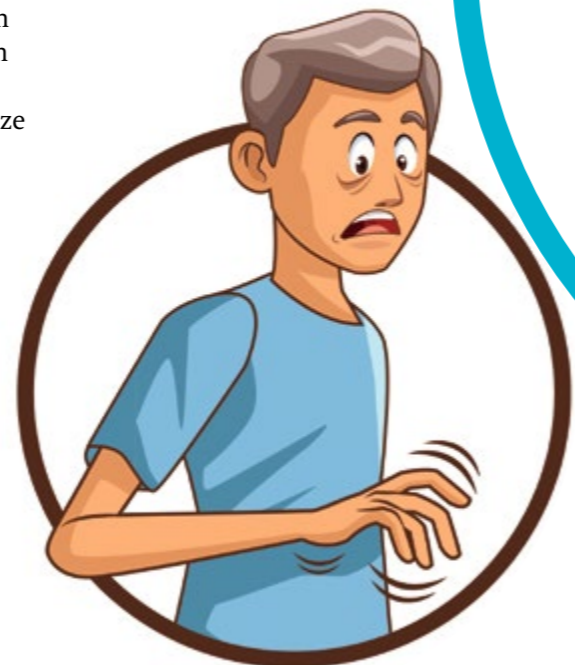
Wat vaak voorkomt is dat mensen kunnen gaan beven, stijf worden of langzamer bewegen. Soms kunnen ze ineens niet meer verder als ze lopen. Ze staan dan eigenlijk vastgeplakt aan de grond. Ook hebben sommige mensen last van een droge mond, ze kunnen zich somber voelen of anders doen dan normaal. Als ze langer ziek zijn, kunnen sommigen bijvoorbeeld hun evenwicht niet goed bewaren en vaak vallen. Mensen met parkinson kunnen ook last van hun geheugen krijgen. Nadenken duurt dan bijvoorbeeld langer en ze kunnen niet alles meer wat ze eerder wel konden. Een aantal klachten leggen we nog wat verder uit.

Beven

Een hand, been, kin of tong kan gaan beven. Dit gebeurt vooral wanneer een deel van het lichaam ontspannen is. Niet alle mensen met parkinson beven.

Traagheid

Iemand met de ziekte van Parkinson doet dingen langzamer. Over elke beweging moet je eerst nadenken voordat je iets kan doen, bijvoorbeeld als je wilt gaan schrijven, een glas pakt, of omdraait in bed.

symptomen

Stijfheid

De spieren kunnen stijf zijn en pijn doen. Meestal begint dit in je nek en schouders, maar het kan ook in je hele lichaam zijn. Verder kan praten moeilijker worden of klinkt iemand een stukje zachter. Ook kan iemands gezichtsuitdrukking verdwijnen. Dan zie je bijvoorbeeld geen glimlach meer, zelfs niet als iets heel grappig is. Je ziet dan ook niet of iemand boos, blij of verdrietig is. Eigenlijk lijkt het gezicht dan op een masker.

Denken

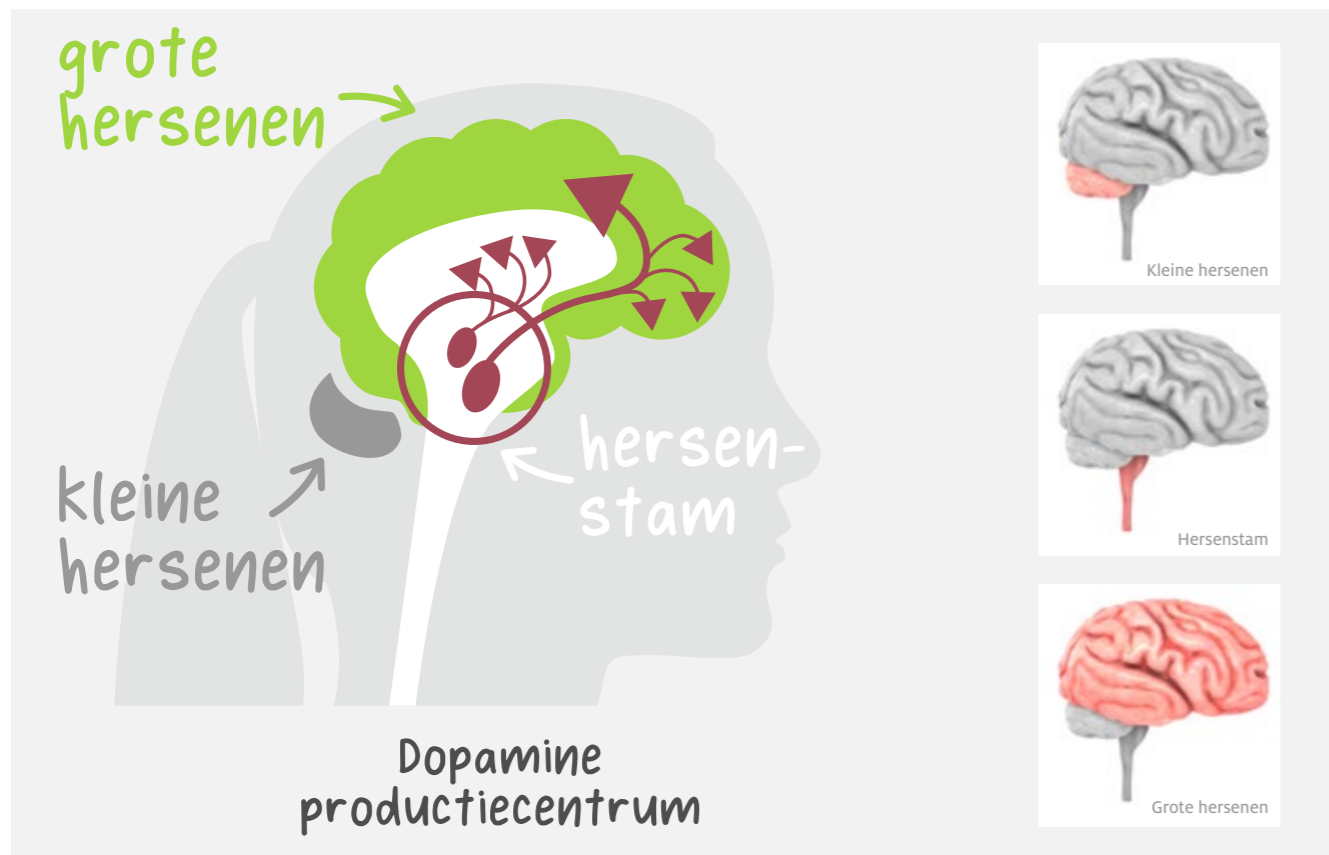
Mensen met de ziekte van Parkinson denken soms langzamer en vergeten soms meer. En als er iets onverwachts gebeurt, kunnen ze dat lastig vinden.

Bevriezen

Soms zorgt parkinson ervoor dat de spieren in je benen opeens stoppen met bewegen, bijvoorbeeld terwijl je aan het lopen bent. Je voeten blijven vastgeplakt staan aan de grond. Het duurt dan even voordat je weer verder kan lopen. Soms helpt het om een trucje te gebruiken, bijvoorbeeld een stap opzij zetten of je handen in de lucht steken en doen alsof je een touw vasthebt.

De hersenen, hoe

De hersenen kun je eigenlijk zien als een heel belangrijke computer die ervoor zorgt dat je hele lichaam goed werkt. De hersenen regelen echt van alles. Dankzij je hersenen denk en voel je, klopt je hart en ze zorgen ervoor dat je lichaamstemperatuur goed is. De hersenen bestaan uit verschillende delen: kleine hersenen, de hersensham en de grote hersenen.

De kleine hersenen

De kleine hersenen zijn belangrijk voor het bewegen. Ze zorgen er ook voor dat je evenwicht bewaart. Als de kleine hersenen beschadigen, zijn al je bewegingen minder soepel.

De hersensham

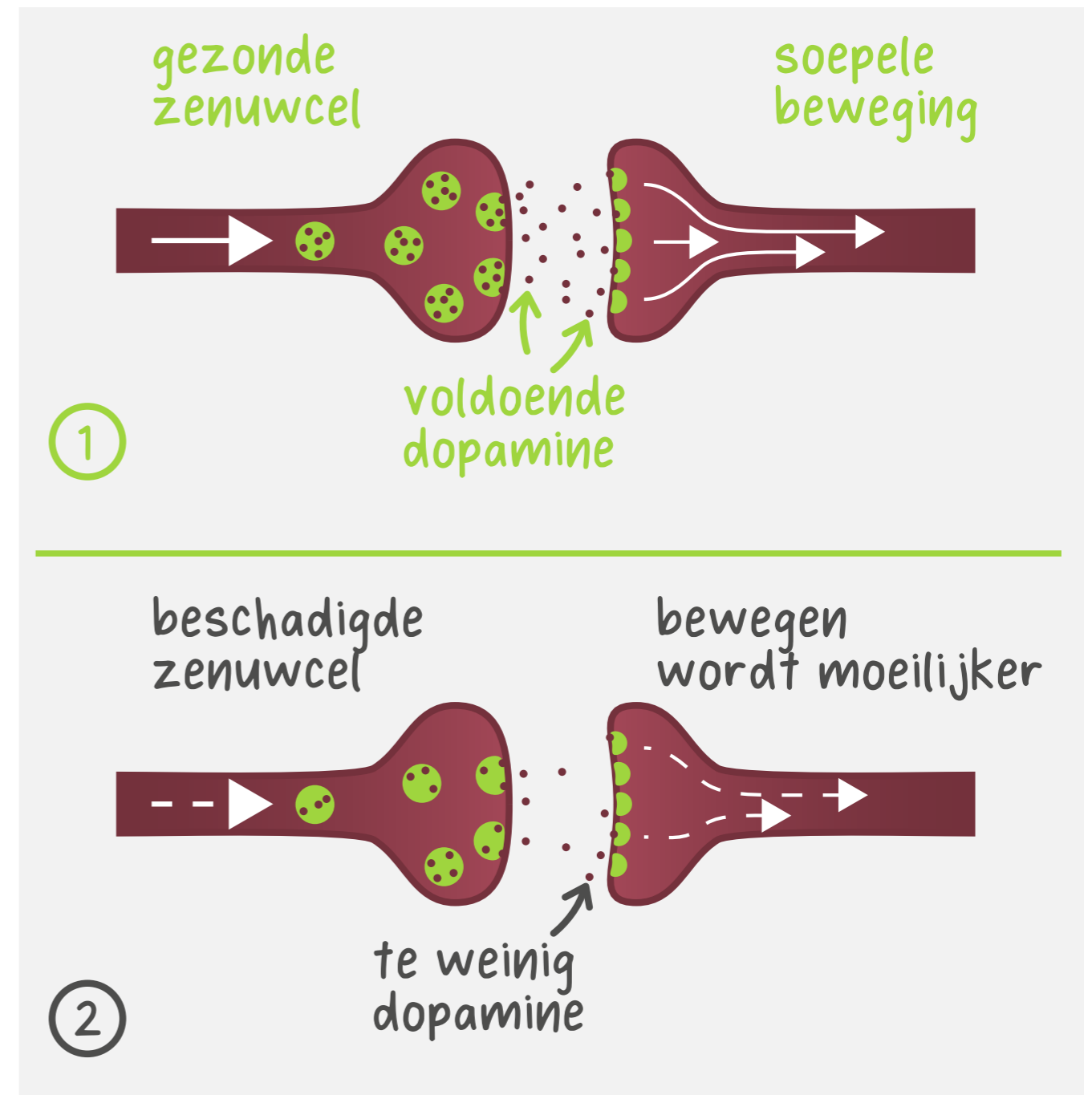
De hersensham regelt alle dingen in je lichaam die vanzelf gaan, zoals je ademhaling en hartslag, maar ook huilen, proeven, kauwen, slikken en nog veel meer.

In de hersensham vind je de zogenaamde zwarte kern. De zwarte kern maakt dopamine aan en stuurt dit naar alle delen van de hersenen. Bij de ziekte van Parkinson gaat de zwarte kern kapot.

De grote hersenen

De grote hersenen zijn het grootste deel van de hersenen. Zij helpen bijvoorbeeld bij het aansturen van je spieren en zijn belangrijk voor het denken en voor hoe je je voelt.

werken ze?

Dopamine: hoe werkt het?

Je hersenen bestaan uit heel veel hersencellen. Dankzij al deze cellen hebben de verschillende delen van de hersenen contact met elkaar en met de rest van je hele lichaam. Ze doen dit via signaaltjes. Het versturen van al die signaaltjes gebeurt alleen als er genoeg dopamine wordt aangemaakt.

Dopamine is de boodschapper die signaaltjes naar de andere plek brengt. Dopamine is maar een klein onderdeelje van alles wat er in je lichaam gebeurt. Maar als je te weinig dopamine hebt, dan kun je grote problemen krijgen. Mensen met parkinson weten dat helaas maar al te goed!

Behandeling van parkinson

De ziekte van Parkinson gaat niet over en er is nog geen geneesmiddel voor. Maar er zijn wel medicijnen, behandelingen en therapieën die de klachten van de ziekte minder erg maken. De neuroloog kijkt goed welke klachten iemand met parkinson heeft en bespreekt dan welke behandeling het beste is. Het bekendste parkinsonmedicijn heet Levodopa.

Soms helpen de medicijnen niet of voel je je er eigenlijk slechter door. Dan kijkt de neuroloog samen met een parkinsonverpleegkundige of andere behandelingen beter zijn. Een voorbeeld hiervan is een pomp: dat is een apparaatje dat met een slangetje aan je lichaam zit. De pomp stuurt via het slangetje medicijnen naar je lichaam. Bij sommige mensen met parkinson kan een hersenoperatie werken, de zogenaamde Deep Brain Stimulation (DBS). Behalve medicijnen zijn er nog andere therapieën die kunnen helpen. We leggen er een paar uit.

Fysio- en oefentherapie

Een fysio- en oefentherapeut helpt mensen die moeite hebben met bewegen of met hun conditie. Hij of zij kan oefeningen geven die helpen om de spieren soepel te houden. Daardoor kan iemand vaak weer makkelijker bewegen.

Ergotherapie

Een ergotherapeut helpt mensen die dagelijkse taken niet meer goed kunnen doen, zoals het huishouden, dingen plannen, werk, maar ook hobby's. De ergotherapeut geeft tips en kan helpen bij het kopen van hulpmiddelen, zoals een rollator of een rolstoel.

Diëtetiek

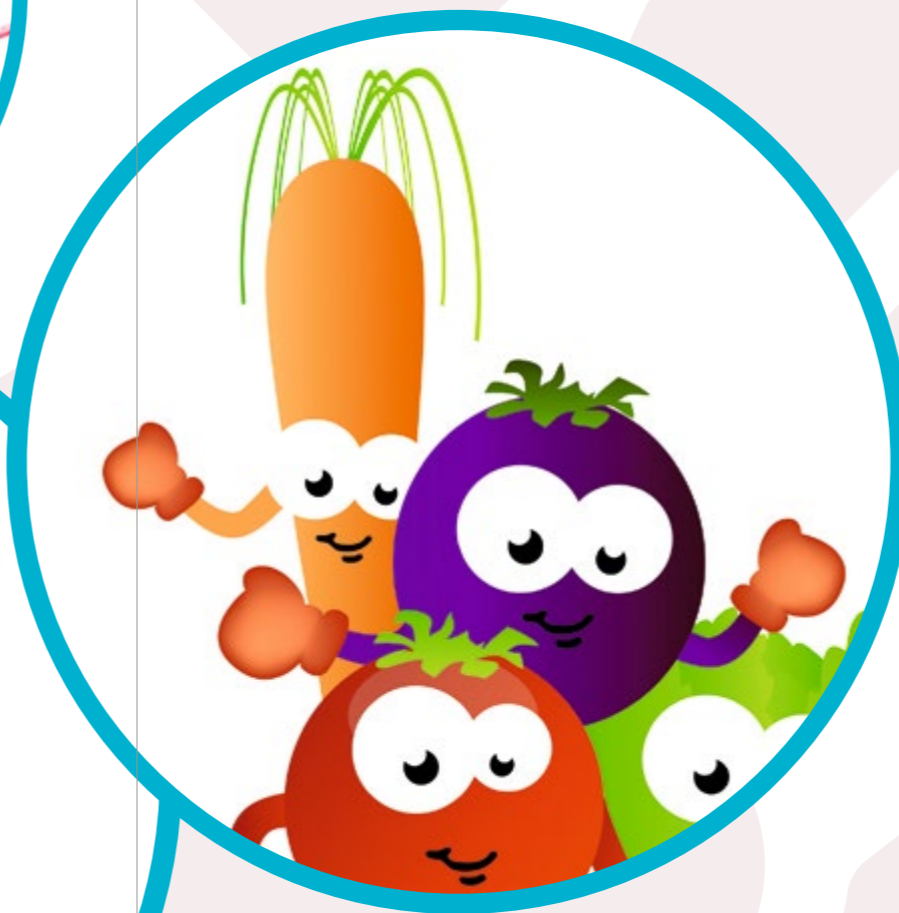
Een diëtist weet van alles over voeding. Zo kan een diëtist helpen als je te zwaar wordt, maar ook als je te mager wordt, als je niet goed kunt eten of niet makkelijk naar de wc kan.

Logopedie

Een logopedist helpt als je moeilijker gaat praten of moeilijker kunt slikken door de ziekte van Parkinson. Door bepaalde oefeningen kan iemand met parkinson dan weer beter praten en slikken.

Maatschappelijk werk

Een maatschappelijk werker is iemand met wie je kan praten over ziek zijn. Hoe voelt het om de ziekte te hebben en hoe gaat het thuis met het gezin? De maatschappelijk werker helpt je om met de ziekte om te gaan.

Drie vragen aan dokter Bart Post

Bart Post is parkinsonneuroloog. Hij wil jonge mensen met de ziekte van Parkinson de beste zorg geven. Daarvoor heeft hij zelfs een speciaal centrum opgericht in het Radboudumc in Nijmegen. Alle zorg voor jonge mensen met parkinson vind je hier op één plek. Madelon stelde dokter Post drie vragen.

Vraag 1
Gaat de ziekte van Parkinson weer over?

Nee, parkinson gaat niet over en we kunnen de ziekte ook nog niet afremmen. Langzaamaan krijgt iemand steeds meer klachten. Bij jonge mensen gaat dat minder snel dan bij oudere mensen. De klachten kunnen we gelukkig behandelen. En ondertussen speuren onderzoekers naar manieren om de ziekte in de toekomst hopelijk wel af te remmen.

Bart Post
parkinsonneuroloog

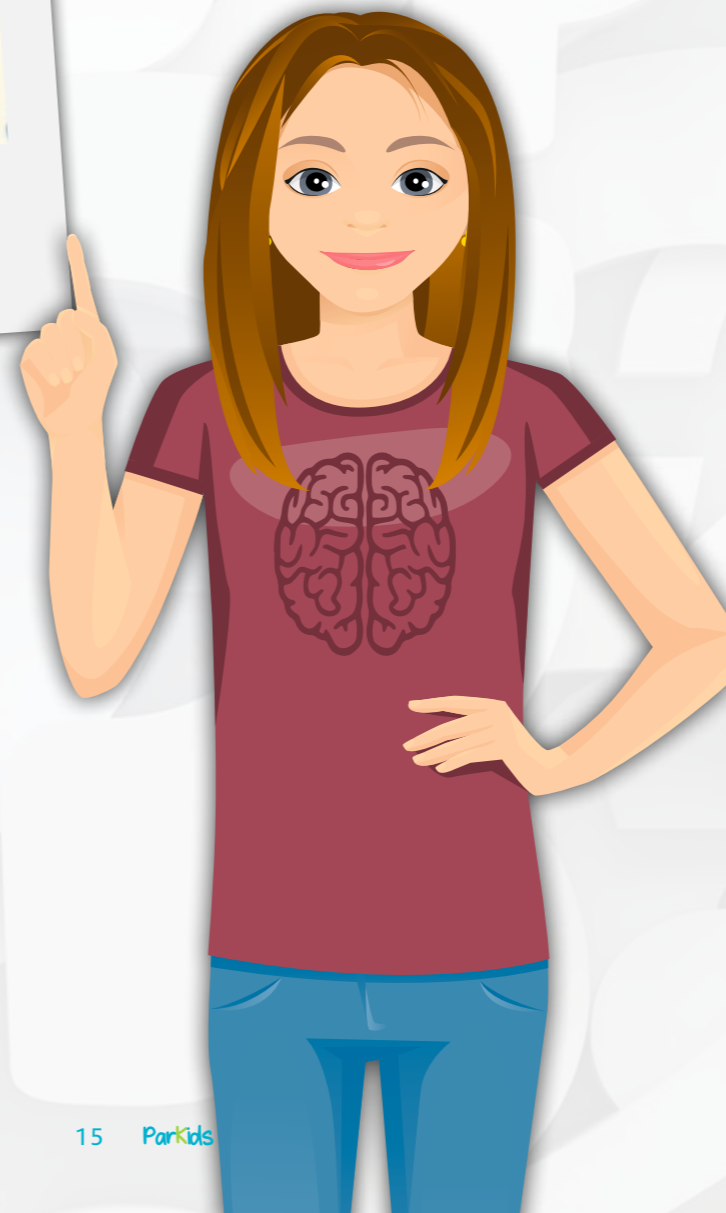
dokter

Vraag 2
Mijn vader heeft parkinson, is er een kans dat ik het later ook krijg?

Dat zijn eigenlijk twee vragen. Parkinson is niet besmettelijk zoals een virus, dus je vader kan niemand besmetten. Parkinson kan wel erfelijk of aangeboren zijn, dat betekent dat het in sommige families vaker voorkomt dan in andere. Maar dat komt heel erg weinig voor.

Vraag 3
Naar welke dokter ga je als je de ziekte van Parkinson hebt?

Dat is een neuroloog, een dokter die alles weet van je hersenen én van parkinson. De neuroloog werkt nauw samen met een parkinson-verpleegkundige. Maar omdat parkinson een ingewikkelde ziekte is, werken er nog meer dokters en andere zorgverleners samen om iemand de beste zorg te geven. Bijvoorbeeld de huisarts, een arbeidsgeneeskundige – dat is een dokter die gaat over werk – een fysiotherapeut, ergotherapeut, psycholoog, diëtist en vele anderen.

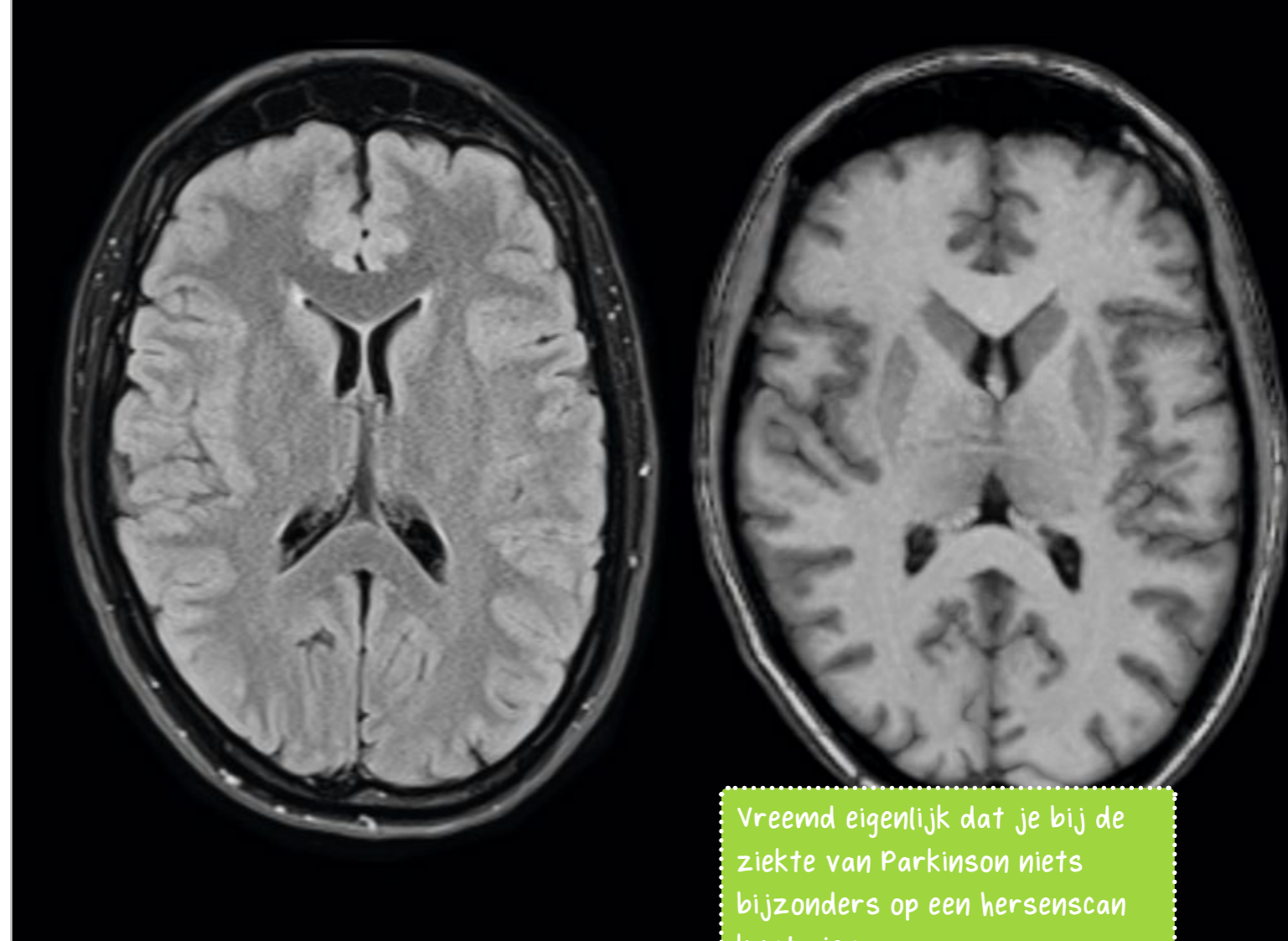

Hoe weet je of je parkinson hebt?

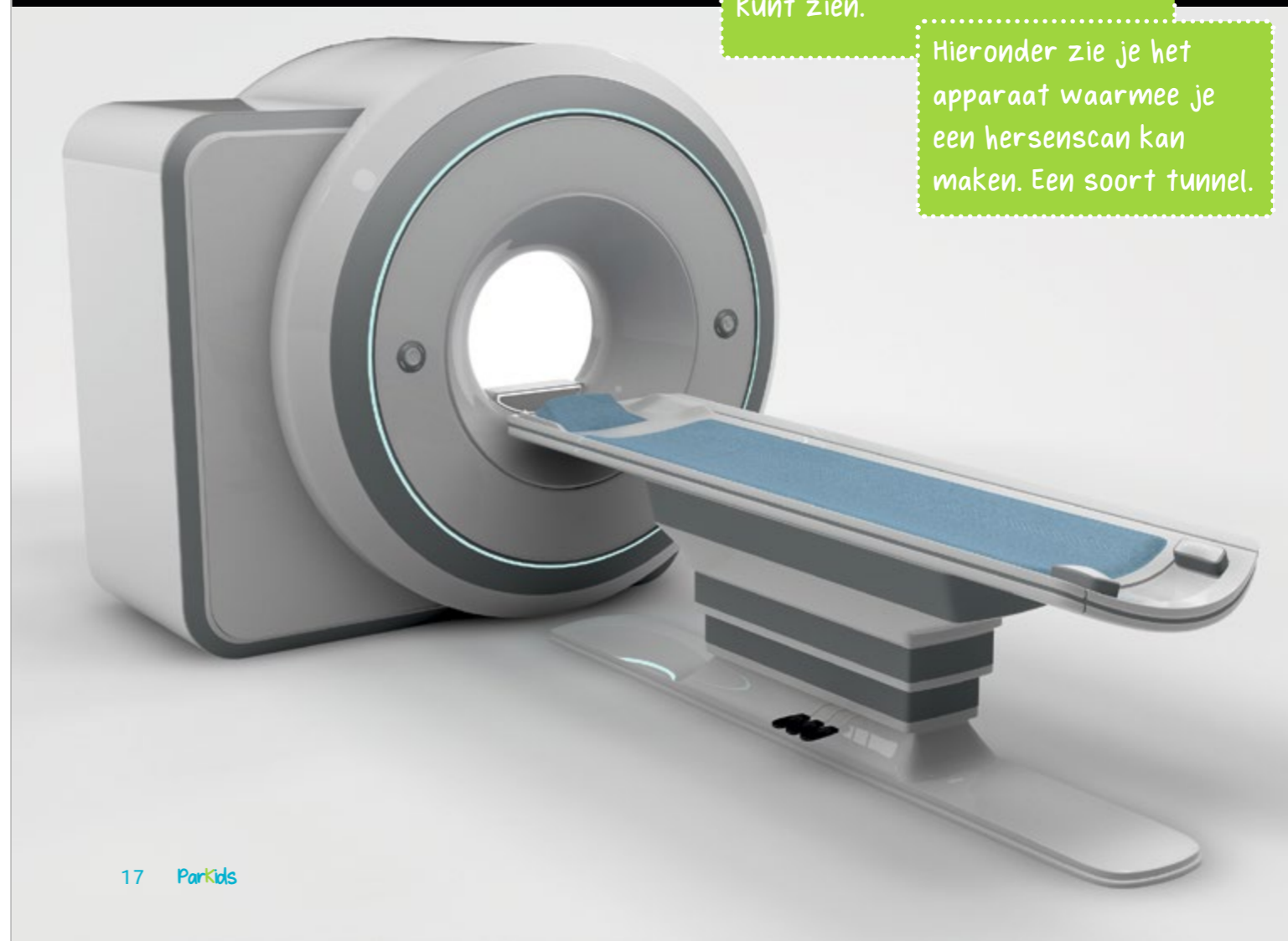

Een neuroloog – dit is een dokter die alles weet van de hersenen – kan door een gesprek, testjes en goed kijken bijna zeker zeggen of iemand de ziekte van Parkinson heeft. Als parkinsonmedicijnen ook nog goed werken, dan is het zeker. Er zijn ook mensen waarbij de medicijnen niet (goed) werken. Dan maakt de dokter zeker één keer een MRI-scan van het hoofd. De scan is een soort tunnel waar je in moet liggen. In de scan zit een sterke magneet en die maakt foto's van de hersenen. De dokter kijkt dan of iemand misschien toch een andere ziekte heeft. Bij de ziekte van Parkinson zie je niets bijzonders op deze foto's.

Vreemd eigenlijk dat je bij de ziekte van Parkinson niets bijzonders op een hersenscan kunt zien.

Hieronder zie je het apparaat waarmee je een hersenscan kan maken. Een soort tunnel.

“Haal eruit wat je eruit kan halen”

In 2019 krijgt Madelons vader Roy de diagnose parkinson. Madelons vader is op dat moment pas 44 jaar oud. Madelon is dan 11 jaar. inmiddels zijn ze een paar jaar verder en vertellen ze hoe het nu gaat.

kan halen”

Wanneer merkten jullie dat er iets mis was?

Madelon: Ik merkte niets aan mijn vader, maar ik lette er ook niet echt op.

Roy: Wij waren flink aan het klussen thuis en ik had veel pijn in mijn schouder. Die pijn ging niet weg en ik begon ook te trillen. Daarom ging ik naar een fysiotherapeut. We dachten dat ik misschien een blessure had. Mijn fysiotherapeut wist veel van de ziekte van Parkinson en vond dat ik naar mijn huisarts moest. Mijn huisarts dacht helemaal niet aan parkinson. Toch stuurde zij me naar de neuroloog in het ziekenhuis. De neuroloog deed wat testen en stelde vragen. En toen zei hij meteen: “U heeft de ziekte van Parkinson.”

Wat dachten jullie toen?

Roy: Ik viel stil, het was een schok. Maar gelukkig stelde Madelons moeder meteen heel veel vragen. We wisten weinig van de ziekte. Mijn opa had het, maar hij was al oud toen hij het kreeg en hij ging heel snel achteruit. Eenmaal thuis vertelden we het Madelon en haar zusje Lynn niet meteen. Madelon was een dag later jarig en we wilden niet dat ze verdrietig zou zijn tijdens haar verjaardag. Dus we hebben gewacht tot na het feest. Ondertussen heb ik gegoogled en daar werd ik heel ongelukkig van. Je ziet op internet vaak meteen de ergste dingen.

Madelon: wat vertelden ze jou en weet je nog wat je toen dacht of voelde?

Madelon: We waren samen wat aan het doen. Papa en mama hadden twee stripboekjes over parkinson en toen vertelden ze mij en mijn zusje dat papa ziek was. Ik was wel verdrietig, maar ook nieuwsgierig want ik kende de ziekte niet. Ik wilde vooral weten of papa er dood aan kon gaan en of de dokters er iets aan konden doen.

Zijn jullie bang, boos, of verdrietig?

Madelon: Ik ben soms verdrietig en ook boos. Sommige mensen hebben alle geluk van de wereld en ik vind het niet eerlijk dat papa en wij dit krijgen. Ik denk er ook wel vaak aan, maar dat hou ik het liefst voor mezelf.

Roy: Ik ben soms verdrietig, maar ik ben niet bang. Natuurlijk vraag ik me soms wel af hoe het later zal gaan. Ik vind het vooral erg voor mijn familie.

Hoe reageerden vriendinnen, klasgenootjes en andere mensen om jullie heen?

Madelon: Ik heb het er liever niet over, dat vind ik makkelijker. Op school heb ik het ook niet meteen verteld. Maar kort nadat we het hoorden, moest ik voor school een werkstuk maken. Dat deed ik over de ziekte van Parkinson. Ik leerde daardoor zelf ook heel veel over de ziekte, bijvoorbeeld over het bevriezen. Door mijn werkstuk kreeg ik appjes van vriendinnen, zoals: “Ik wist het niet van je vader. Hoe gaat het nu met hem?” Of “Wat jammer voor je.” Nu stellen ze niet veel vragen meer. Heel soms willen ze weten of er al iets is veranderd bij mijn vader. Of ze vragen wat hoe het later zal gaan. Ik heb nog nooit vervelende reacties gekregen.

Roy: We krijgen vooral lieve reacties, maar ik word ook weleens moe van alle vragen. Als we visite hebben, dan vragen ze eerst hoe het met mijn ziekte gaat en daarna komt de rest. Soms vertel je het verhaal van 20 keer en daar heb ik niet altijd zin in.

Heeft het iets veranderd thuis?

Madelon: Papa gaat vaker even rusten. Ik ben zelf soms heel druk in huis en probeer wat rustiger te worden en meer tijd voor mezelf te nemen. En soms als papa veel last heeft van trillen en we zitten samen op de bank, dan trilt de bank mee.

Roy: Mijn lichaam wordt wat stijver en ik tril wat meer dan twee jaar geleden. Ook ben ik sneller moe. Dat is met twee pubers in huis weleens lastig. Ik gun ze alles, maar sommige dingen gaan niet. Ik moet bedenken waar ik mijn energie in steek. Maar verder doen we nog zoveel mogelijk wat we voorheen deden.

Madelon: Ik leer ook wel: haal eruit wat je eruit kan halen. We gaan – als het even kan – een dagje weg, naar het strand bijvoorbeeld.

Tot slot: Madelon heb jij tips voor andere kinderen?

Madelon: Het is heel normaal dat je soms boos of verdrietig bent. Ga ermee om zoals jij fijn vindt. Er is niet één juiste manier, iedereen doet het op een eigen manier. Ik praat zelf niet zo graag, mijn zusje juist wel en dat helpt haar. Het is goed om je ouders gewoon te vertellen hoe je voelt. Je hoeft niet bang te zijn om je zieke vader of moeder daarmee te kwetsen.

Wij zijn als gezin naar de neuroloog geweest. Voordat we gingen, hebben we vragen bedacht en opgeschreven. Bij de neuroloog konden we alle vragen stellen aan hem, aan een parkinsonverpleegkundige en aan een maatschappelijk werker. En terwijl mijn ouders wachtten, kregen mijn zusje en ik samen een rondleiding over de afdeling. We konden toen ook al onze vragen stellen, zonder papa en mama erbij. Dat vonden we heel fijn!

Blog Nees

Ik hoef niet te huilen dat papa ziek is, maar ik denk er soms wel over na. Van parkinson weet ik dat je kan trillen en dat praten en lopen moeilijker gaat. Dat zijn de dingen die vooral bij mijn vader opvallen. Alles wordt eigenlijk moeilijker om te doen, hierdoor is hij ook snel moe. Hij kon bijvoorbeeld afgelopen zomervakantie niet met mij en mijn broers mee karten. Vanaf de zijlijn keek papa toe in zijn rolstoel.

Thuis zijn er best wat dingen anders dan bij een vriendje. Als ik thuis ben, help ik papa door hem zijn medicijnen en water te geven. Of ik help hem om naar de wc te gaan. Dit vind ik niet zo fijn als mijn vriendjes bij mij aan het spelen zijn. Papa werkt al een paar jaar niet meer en is altijd thuis. Als mama werken is, hoef ik dus niet naar de oppas. Dat is weer wel fijn!

Papa kreeg de diagnose een dag voordat ik geboren werd. Hij was toen 33 jaar. Ik weet niet meer wanneer ik precies begreep dat papa ziek was. Vanaf mijn kleuter-tijd zal ik het wel beseft hebben. Maar omdat hij al ziek is vanaf het moment dat ik er ben, weet ik ook niet hoe het anders zou kunnen zijn. Papa is gewoon mijn papa.

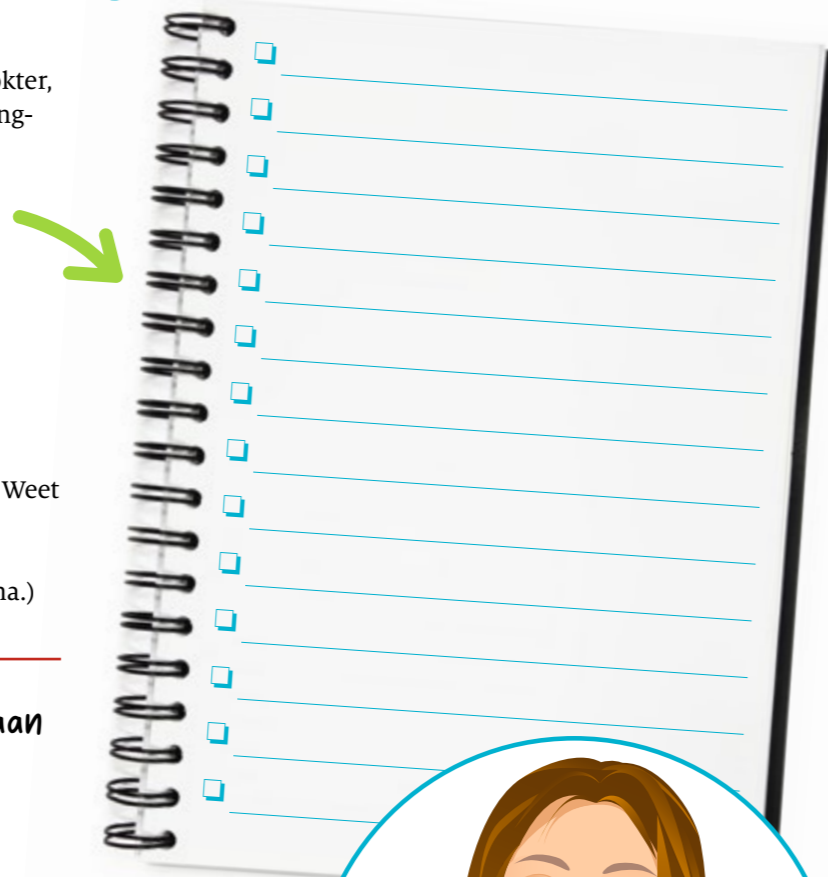
Nees, 11 jaar

Toen de vader van Nees te horen kreeg dat hij de ziekte van Parkinson had, was hij 33 jaar. Super jong dus! Een dag later werd Nees geboren. Dat is nu 11 jaar geleden. Nees heeft nog drie oudere broers en een oudere zus. In 2018 kreeg zijn vader een hersenoperatie (DBS). Nees schreef een blog waarin hij vertelt hoe het thuis gaat.

Doe-dingen

Schrijfblokje

Misschien heb jij na het lezen wel vragen aan de dokter, of aan je vader of moeder. Of je wil iets anders belangrijks opschrijven. Dan kun je dat hier doen!

Waar/ niet waar?

Hoeveel weet jij nu al van de ziekte van Parkinson? Weet jij wat waar of niet waar is? Kleur je keuze in.

(Je vindt de juiste antwoorden onderaan deze pagina.)

1 Alle mensen die parkinson hebben, gaan beven.

waar niet waar

2 Dopamine kun je ook een 'boodschapper' noemen.

waar niet waar

3 Als je parkinson hebt, kunnen je spieren ineens bevriezen. Dan lijkt het alsof je vastgeplakt staat aan de grond.

waar niet waar

4 Dankzij je hersenen klopt je hart.

waar niet waar

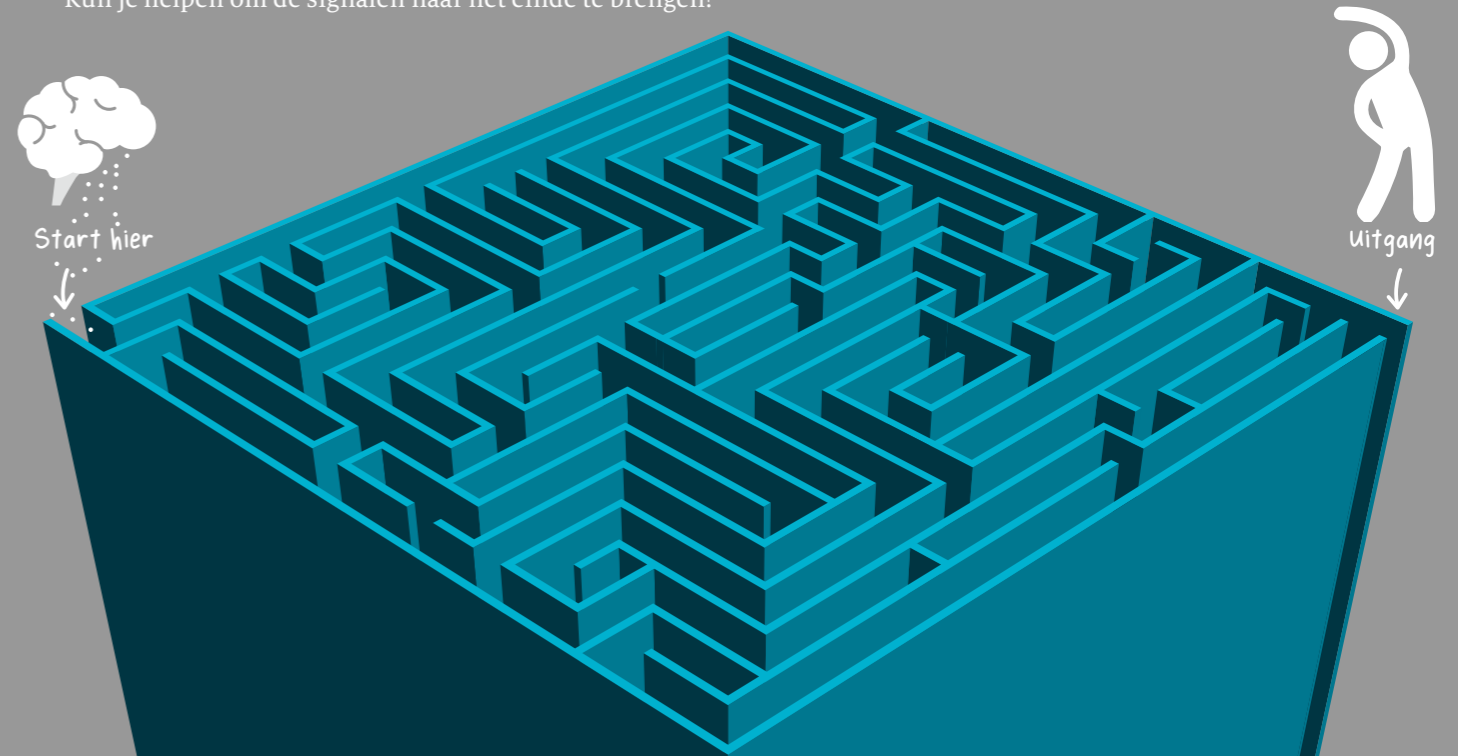

- 1 Niet waar: Het komt vaak voor maar niet iedereen met parkinson gaat beven.
- 2 Waar: Dopamine zorgt dat informatie vanuit de hersenen goed wordt doorgegeven naar andere delen van het lichaam, zoals de spieren. Hierdoor beweeg je makkelijker en soepel.
- 3 Waar: Bij sommige mensen gebeurt dit. Een trucje kan dan helpen om weer te kunnen bewegen, zoals je handen in de lucht steken en doen alsof je een touw vasthebt.
- 4 Waar: De hersenen regelen echt van alles, zoals voelen, denken, huiltien, kauwen, het kloppen van je hart, bewegen en nog heel veel meer.

Dopamine doolhof

Dit doolhof heeft te weinig dopamine. De hersensignalen komen daardoor niet goed aan bij de spieren.

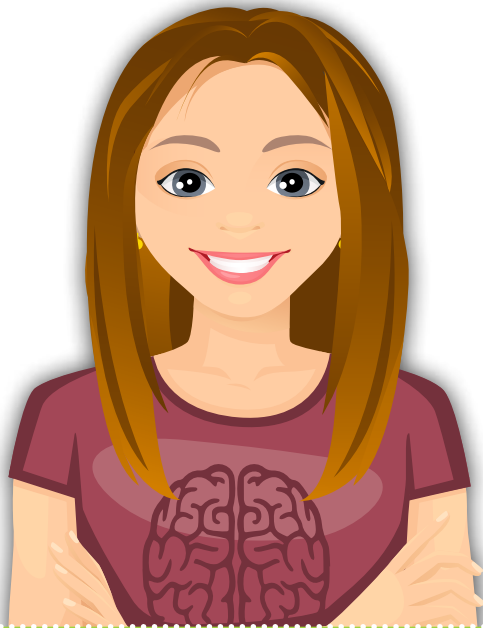
Kun je helpen om de signalen naar het einde te brengen?

Woordzoeker

I	T	Y	I	I	E	G	G	W	U	Z	O
Z	Q	S	C	A	N	O	O	A	X	A	I
U	U	T	N	X	W	F	O	T	D	D	M
K	Z	S	O	B	N	F	L	H	X	O	C
S	R	R	S	E	E	T	O	E	N	P	X
Z	N	E	N	V	N	N	R	R	S	A	S
O	E	K	I	E	E	E	U	A	F	M	P
X	K	S	K	N	S	L	E	P	Q	I	O
Y	N	A	R	Y	R	L	N	I	I	N	R
N	E	M	A	E	E	I	V	E	B	E	T
N	D	H	P	V	H	P	T	A	Z	Y	E
B	O	C	H	F	C	W	S	Q	G	N	N

- BEVEN
- HERSENEEN
- PARKINSON
- SPORTEN
- DENKEN
- MASKER
- PILLEN
- THERAPIE
- DOPAMINE
- NEUROLOOG
- SCAN

Wil jij meer weten over de ziekte van Parkinson?
Kijk dan ook eens op de volgende websites en naar de volgende filmpjes:

- www.parkinson-vereniging.nl/yopperkids
- www.parkinsontv.nl/uitzendingen/kinderen-parkinson

Radboudumc

Expertisecentrum voor Parkinson & Bewegingsstoornissen

www.radboudumc.nl

PARKINSONISME
VERENIGING

www.parkinson-vereniging.nl

ParkinsonNet

www.parkinsonnet.nl